

Ben feta, ab graciós sonris
 ensenya al miser mortal
 lo camí del Paradís....
 Si 'ls baixos ja son aixís
 ¿què cab serà el principal?

CRÓNICA

Setmana d'aconteixements la passada, ha tingut de tot. La nota trista y la nota alegre. Algo consemblant á lo que feu exclamar al immortal Clavè;

«Mes ay! qu' es la vida
perpetuo contrast
de llum y de sombras,
de goigs y de planys.»

Suposo que mos lectors haurán endevinat ja á quins dos aconteixements aludeixo.

El primer, la nota trista, las huelgas ab l' inútil vessament de sanch del dissapte, allá en las voras del Besós.

El segón, la nota alegre, la nit més hermosa pera la infantesa, la nit de 'ls Reys ab la cabalgata de 'ls «Antichs Guerrers».

Aném per parts.

* *

La vaga que iniciaren els manyans fa vint y tants dias, ha prés proporcions aterradoras y caràcters sangrents.

La questió social ha entrat en una época de terrible gestació. En las entranyas de la classe obrera está engendrantse un món nou qu' avans de sortir á llum, y ans de pendre torma definitiva, deixa sentir sos vagits de titá ab eixas vagas monstruosas é inacabables, ab eixas enconadas batallas en que jugan d' un costat el capital y el treball de l' altre.

L' esperit més negat á las ensenyansas del temps, no pot menos de reconeixer qu' en lo fons de la questió social hi palpita algo; algo que afecta á la vida futura de la humanitat y qu' eixos moviments obrers venen á ser consemblants als moviments uterins del mon nou que s' elabora, pastat com tots els sérs, ab miseria y llágrimas.

¿Será un monstre ó un ángel? ¿Fará més felissa á la humanitat ó li ocasionará més llágrimas? *Ecco il problema.*

Per de prompte, la infelicitat y las llágrimas ja hi son ara. En catorze mil llars obreras hi falta lo més necessari. La fredor del hivern, la fam y la miseria furgan per fer llensar el treballador al carrer... y al carrer l' esperan els sabres benemérits y els garrots policiachs.

Las presóns están plenas; els treballs están paralisats; els pares cahuen pe 'ls carrers defallits y 'ls fills 's rosegan els punys en un recó del pis, arraulits de fret... ¿Es justicia en la causa ó temeritat inaudita? ¿Es desesperació motivada ó suicidi tonto? Lo temps ho aclarirá.

¡Ab quanta rahó veniam dient setmanas enrera que la *huelga* actual acabaria malament! Y aixó que no som alla ahont aném. Ab mals auspícis comensa l' any 1902.

* *

En las casas que, gracias á Deu, encare pot pararse la taula y ahont los efectes de las *huelgas* no

hi han arribat, la preocupació de la setmana ha sigut la visita que 'ls senyors Reys d' Orient devian fer la nit del passat diumenje, segóns la secular costum.

Primer, la carta á las magestats orientals; després, uns quants dias de glatir devant de 'ls aparadors de las botigas; y per fi, la nit tant somniada, ab la luxosa comitiva aturantse á las portas, els criats enfilantse pe 'ls balcóns y curullant sabatas y cistellas de ninas y soldats, dolsos y confituras, llibres y joguinas.

Aquest any, gracias als bons oficis de 'ls «Antichs Guerrers» hem tingut l' honor de que 'ls Reys vinguessin personalment á visitarnos y se 'ls veyés pe 'ls carrers, voltats de músichs, patjes y ajudants dirigint la distribució de sos regalos als nens bons minyóns.

La filantròpica iniciativa de 'ls «Antichs Guerrers» ja que en sos repartos no han olvidat als nens pobres, es digna de alabansa, com digne de alabansa es també l' apoyo que 'ls hi han prestat las autoritats militar y municipal pera 'l major lluhiment de la cabalgata.

Meritoria en alt gran es la iniciativa de la esmentada societat y per consegüent seria necessari que 's perpetués y que anualment els Reyes 's llensessin al carrer per ilusió de 'ls nens rics y alegria de la pobrisalla. Si es vritat que las ilusions son el pá del ánima, just es que 'ls que poden, pensin ab l' aliment moral de las ánimas infantils desheretadas, ja que sempre hi há —y aquest any en major grau— pares infelissos que no poden dar á sos fills lo pa del ánima y ab prou feynas lo del cós.

Nostre aplauso als «Antichs Guerrers» junt ab lo desitj de que prosperi sa simpática festa.

RAMÓN BERENGUER

A una coneguda meva

Quan encar eras xiqueta
y dels Reys la nit hermosa
venia, molt afanyosa
posavas la sabateta,
satisfeta,
al replá del teu balcó.
Las Reys te duyan joguinas
y cosas propias de nena;
ab aixó,
t' alegravas y somreyas
en tant que en la nit refeayas
ta il-lusió.

Ara ja ets gran, ja ets casada
avuy fa justos nou mesos,
y 'ls Reys, ab brassos estesos
tornarán altra vegada
en sa anada
á visitarte aquest any.
Mes ara 't portarán, nena,
joguinas d' un' altra mena,
puig enguany,
es més fácil, Angeleta,
que 't portin ja la filleta
que 't pertany.

RAMPELIS.

LO CATALA AL MUNICIPI

Desde l' hù del mes corrent,
qui vulga ferse un panxó
de riure, trova ocasió
ficantse á l' Ajuntament
y assistint als «grans debats»
qu' alli dintre tenen lloch
ab tanta empenta y tal foch
qu' es alló un' orga de gats.

Los edils catalanistas,
atents á la innovació
de que 'l llenguatge... «sigró»
quedi pe 'ls memorialistas
tot seguit que van parlar
van ferho ab llengua d' aqui
dient al pa, pa y ví al ví
com pe toca á un catalá.

Aixó, qu' es tan racional,
(puig era lleig en excés
que 'l catalá no imperés
en la casa comunal,)

ha fet desbordá las iras
d' uns quants *quinyones andantes*
qu' ab la llengua de Cervantes
fins fan riure á las cadiras.

Que 'l públich la innovació
ab complacencia ha acullit
ho demostra lo succehit
en la primera sessió.

Un regidor de 'ls trempats
—en Salas Antón,— anava
á donar eloqüent *taba*
ab la de 'ls plats esquerdats,
mes la gent prenent'ho á mengua,
li cridá ab imponent veu;
—¡Que parli 'l llenguatge seu!
¡Que parli ab la nostra llengua!
Y en Salas, de molt bon grat

va mostrarse complascent,
conjugant castissament
lo «del fetje del penjat»
ab lo qual, va fer forrolla
y 's conquistá aplausos bons
de 'ls que no més els «sigróns»
poden sufrirlos á l' olla.

Els que van perduts, sens' esma,
dintre de l' Ajuntament,
son el pobre Odón de Buen
y 'l *gran* Fabra de Ledesma.

Com tots dos donan la *lata*
«*cuan* relativa eloqüencia»
trovan qu' es una indecencia
«usar esa jerga ingrata»

Y diuhen ab desenfado
que «deshonra á un buen edil
ese dialecto incivil
digno sólo de un mercado»

Els pobrets 's veuhen negres
per xerrar dintre 'l Saló
y arman cada *quid pro quó*
que posa als demás alegres...

S' alsan en Cambó ó en Pella
predicant en catalá,
l' Odon 'ls vol replicá
y fa la gran tamborella,
puig no entenent ni una *jota*
de lo que 'l contrari ha dit,
arma l' home 'l gran bullit
y 'l galliner s' alborota.

Y 'l xibarri estrafalari
que causa un mot mal ontés
pot aclarirse no més
que acudint al diccionari.

¡Gran mal pe 'ls edils *quinyones*
es volguer representar
á un poble, que ab son parlar
els hi está dient «que nones»!
¡ridicula pretensió
volguer administrá 'ls bens
d' un poble qu' en tots moments
tira cossas al «sigró»!

Sols un remey 'ls cabría
als regidors castellans,
qu' exposaré en pochs instants
ab permis de l' Alcaldía....

Té un floret lo Municipi
de *guardias*, tot un estol
bilingüe, que en qualsevol
llenguatge no pert may ripi.

En castellá y catalá
y fins si convé en francés,
no s' apuran may per res
y se saben explicá...

Donchs ¿perqué á l' Odon de Buen
y á 'n Fabra y demás «sigróns»
no se 'ls convens ab rahóns
que deixin l' Ajuntament?...

¡Un *Gutierre*, qualsevulga
ho faría millor qu' ells
sen e moure tants tropells
y sense armar cap trifulga!

Quan menos, es necessari
que á cada edil castellá
se l' obligui á utilisá
l' ajuda de un secretari;

Qual secretari pot ser
—al temps que *intrépit* formal—
¡algún *Xanxes* comunal
de 'ls que badan pe 'l carrer!

M. RIUSECH.

Al voltant del braser

Un beneyt del cabás escriguè á un amich seu la
següent carta: «Apreciat amich; sabrás que m' he
descuydat 'l portamonedas á casa teva; fesme 'l fa-
vor d' enviarmel...»

Al aná á cloure la carta, trova 'l portamonedas y
anyadeix.

«Postdata: Sabrás que are mateix acabo de trovar
'l portamonedas: no 't molestis enviantme 'l.»

Y tira la carta al correu.

Un busca donas esplicava que l' havia desafi-
at un marit ofés y que li havia llensat 'l guant á la
cara.

—¿Y tú no 'l váres recullir?

—Ja veurás: l' home 'm vá dir que volia rentarlo
ab la meva sanch y jo li vaig retornar dihentli que
li quedaria molt millor rentat ab benzina.

—Escolti, portera; ¿no viu aquí un tal D. Felip?

—Are mateix s' está mudant.

—Ah! ¿S muda de pis?

—No senyor, no; 's muda la camisa.

PEPET DEL CARRIL.

LA TOMASA

EL LLÁPIS ROIG

ALS PERIÒDICHS

— Ojo noys, no esteu en Babia
parlant de la qüestió obrera,
perquè quan l'ordre s'altera
ja ho sabéu; ¡muts y á la gábia!

A BOGA DE "GARRO"

—¿Qué li han portat els Reys, Pepito?
—M' han portat unas ganas enormes de casarme ab vosté.
—Bravo. Per Sant Antoni de 'ls ases li tornaré la resposta.. y farà festa

LOS HEREUS DE ISAACH ROBOAM

Isaach Roboam, després d' una vida llarga y profítoa d' honrat trevall, deixá al morir una fortuneta molt regular y sanejada. Com siga que 'l bon home no havia tingut may temps de casarse, morí sens deixar altra familia que uns llunyans parents, juheus com ell, anomenats Joseph, Abraham y Llátser Roboam, y á n' aquestos los feu hereus de la seva fortuna.

No cal dir l' alegria que sentiren los dignes hereus del no menys digne Isaach, al saber que aquest s' havia recordat d' ells, y unicament los hi esqueixá una mica la grúa, una cláuissula del testament en la que lo mort, los hi manava que pera entrar en possessió dels seus bens, tenian que depositar cada un d' ells dintre son féretre la cantitat de cent duros. Res, manias de vell y d' avaro; ¿Perqué havian de servir aquells tres cents duros? se preguntayan los hereus. Be es vritat que cap d' ells hauria complert aquella ridícula disposició á ésser sol hereu, mes com eran tres y l' un vigilava al altre pera sustituirlo en cas de no cumplir la comanda, determinaren de cumplirla fidelment.

A l' acte d' enterrar al bon Isaach, s' acostaren sos parents y primerament en Joseph y després l' Abraham deixaren dintre la caixa un bitllet de cent duros cada hu d' ells, ab prou recansa y sentiment. Arribat lo torn de ferho al últim ó siga al Llátser, que dels tres era lo més juheu, ja que á mes de juheu de rassa, era banquer de professió, s' acosta al féretre prengué los dos bitllets que hi havian depositat los altres y posanthi un *cheque* de tres cents duros digué:—¡Adeu mon bon amich y parent, lo may prou plorat Isaach, aqui tens un *cheque* de tres cents duros contra 'l Banch de Londres; pots cobrarlo quan te vingui be!

PEP ROCH.

L' última nit

Sentada en silló daurat
la noya está pensativa,
pensant en sé á 'l endemá
per comensar nova vida.
Es núvia, l' endemá 's casa
ab l' home á qui tant estima,
y en sa pensa, al temps passat
dedica una despedida.
Mira al entorn de sa cambra
qu' está ricament guarnida;
cada objecte li es recort
dels dolsos jorns de sa vida
y sent que 'ls recorts l' atrahuen
y entre alegre y entre trista
entre recorts y esperansas
no para fins adormirse

MONTABLIZ.

Ofrenas de cap d' any

Seguint la costum establerta fa uns quants anys, varis acreditats industrials han obsequiat á sos clients per la entrada d' any nou per medi de artistichs regalos que al mateix temps que de adorno, serveixen de anunci durant tot l' any.

Entre varis que han tingut la galanteria de remetre'ns á nostra Redacció, debem citar los següents:

De la acreditada fábrica de xacolata *La Condal y Sagrada Familia* de don A. Soler y Alsina, que reparteix una moceta de flors, surtint d' ella una xamosa parella de nens petonejantse.

Aixís mateix reparteix uns originals calendaris de butxaca en que hi han los principals capdills de la guerra del Transvaal.

Ademès també regala una colecció composta de 40 cromos figurant las principals escenas de la coneguda obra *Gil Blas de Santillana*.

A nosaltres nos ha admirat dita colecció tant per sa riquesa artística com per la perfecció ab que ha sigut reproduhida litograficament, lo que honra sobre manera al litógrafo d' aqueixa ciutat senyor Labielle.

Es una colecció que creyém procurarán adquirir-la los coleccionistas en trevalls d' art, puig s' ho val la pena.

Carlos Puigarnau, acreditat fabricant de paper de fumar de varias classes, qual calendari es de gust refinadíssim y ab artística combinació hi han dugas parellas infantils qu' están ballant.

Juan Bta. Pons, que anuncia sa llibreria artística per medi de una matrona rodejada dels trofeus més importants en ciencias, arts è industria.

Pere Bordas, fabricant de licors, ofereix calendaris de butxaca habent hi una necessaria guía de ferrocarrils.

J. Damm, conegut fabricant de cervesa, en que hi ha un tipo asiátich que admira ab deliri un xop plé de cervesa.

Daura, reputat fabricant de xarops y horxatas en que hi ha una elegantíssima camarera mostrant la industria de la casa.

Del acreditat fabricant de xacolata *Sr. Amatller*, un preciós cromo gelatinat en que hi ha una senyora en son gabinet de estudi mostrant que la casa está fundada del any 1800. Aixís mateix reparteix uns preciosos calendaris de butxaca de gust exquisit.

Tort y Carcasona, calendari de butxaca y ab la guía de tots los metjes residents en Barcelona.

L. Serralta, litógrafo especialista en trevalls sobre llauna, un elegant cartelel en que la casa dona mostra clara de la ab perfecció que executa sos trevalls.

Salvador Baniús, unas originals pisarretas de butxaca ab son llapis respectiu.

A tots los esmentats industrials, los remerciém sa finesa y desitjém un sens fi de prosperitats en lo present any.

Lo meu benefici

Agrahits els meus companys aficionats á l' Art dramátich del zel que demostrava, jo per la bona marxa de la companyia, acordaren, en obsequi als meus treballs, donarme una funció de benefici.

La funció ó sia el drama que vareig escullir pera posarlo en escena, fou *Las joyas de la Roser* que á més de ser una verdadera joya artística, es dels dramas que més se prestan pe 'ls aficionats.

En lo reparto de caudals ja hi hagueren disputas; en Sora cremat, perquè li havia donat el paper de «Miquel» y ell desitjava el «Mateu»; en Milá, *otro que tal*, porque volia el «Melcior» y el Salér y el Tu-neu *idem de lienzo*; es á dir que casi ningú estava content del paper que tenia, fentme tornar negre á mí, puig no sabia com acontentarlos.

Fins l' apuntadó, en Forrellats, —qu' es un gandul de primera,— se empenyá en justificar la fama que ja tenia, no venint casi á cap ensaig y si acás ho feya, sempre arriant á misas ditas.

Es á dir que ja la cosa comensava *con malos auspicios* que dihuen els castelláns.

Siga com vulga, á bots y á empentas, arriarem al dia de la funció.

Jo, prou havia anunciat el meu benefici, á só de bombo y platerets, pró el públich se digué «andana». Aixís es, que estant anunciada per las vuyt, á las nou y mitja que tinguerem que alzar el teló, á causa dels crits que movían tres ó quatre trinxe-raires, no més se veyan al públich, algunas vint ó trenta personas, la major part nyèbits ó perdularis de aquets que van á teatro, porque no saben ahont passar la nit, y están disposats sempre á moure escandol.

Jo, al veurer aquella espantosa soletat, de bona gana hauria renunciat al benefici; y l' apuntadó perquè hi hagués més soletat, á meytat del primer acte, se quedá adormit com un soch, ab l' exemplar als dits.

Gracias á que tots sabiam el paper, poguerem acabar el primer acte; pero al anar á comensar el segón l' artista que feya el paper de «Roser» s' indisposá, li vingué un mal de caixal tan fort, que després de saltar per allá un bon rato, com si ballés unas peteneras, me digué que no volia acabar la funció, porque, ab las barras lligadas com duya, (puig s' hi posá un mocador xop ab vinagre) li semblava que no era prou prudent representar el personatge que se li havia confiat.

Jo, prou suplicava y procurava convéncerla, dihentli que si no feyam la funció, el públich ens atunyinariá; pro ella, ¡que no, que no y que no! y á tot això, arriavan clars á las nostras orelas els crits y xiulets dels trinxe-rayres, que deyan; ¡tor-neunos el ral, que no volém més comedia!

Jo, estava desesperat, quan de sopte, se alsá l' apuntadó, y digué; —Ja he trovat un medi bó.

—¡Quin es? preguntárem tots.

—Que fulano (y anomená al Pont) se vesteixi de dona; com que es tan primet y té aquesta veu tan afeminada, el públich no ho notarà y aixís sortirém de apuros.

Tots aprobarem el plan y minuts després se comensava el segón acte.

Tot aná bé, fins á la escena que surt la dona; pero un cop hagué surtit aquesta (ó sia el Pont) ¡Ah fillets! conegueren desseguida l' engany... ¡y no ho preguntin!; allí va armarse tal *jaleo*, que totas las cadiras de la sala pujaren al escenari, y no contents ab això, també pujaren els nyèbits, blandint garrots y disposats á feros algunas caricias.

Tinguerem sort de que poguerem fugir per una porta falsa, que del contrari á horas de are, de segú que no podria explicarho.

Are quan me tornin á parlar d' un benefici, els enjegaré més lluny de allá ahont se pon el sol.

¡No tinch ganas de deixar la pell tot fent comedia!

JOSEPH VILÁ ORTONOBES.

!! ALERTA !!

Carta desclosa

(Qui sigui confrare que prengui candela)

Veyent els grans perjudicis que 'ns causan als comerciants, eix estol de dependencia de poetas de secá,

vinch á dar la veu d' alarma á confreres y companys, á fi de arrancar de soca eixa epidemia imperant.

Lo que 'ns passa als escriptoris, caballers, es molt... salat; paper, plomas, tinta y sobres tot se fon com per encant

Si s' observa ab *disimulo*, tothom treballa afanyat y fullejan el *Dicri*,

¡que fins trenyinas s' hi fan! Del *Mojor* ni cal parlarne; de 'ls *Comptes corrents* jamay; el pupitre está que véssa

de cartas per contestar, y en tant un reclama y crida porque ré 's tira endevant, surten *ells* replens de versos (?) pe 'ls periódichs infectar.

Dihém que 's miri... que 's fassi y tots fan que sí ab el cap, pensant ab *Ella*, ab la Lluna, la Gloria, el Camp, sol y mar, y després de tan cinisme per colmo de disbarats, fins fan *facturas rimadas y extractes ab assonants*.

Senyors meus, aquets abusos jamay devém tolerar. vetllém per l' interés propi y pel bé d' aquets ingrats puig hi há noy que sortiria

bon sabaté ó bon manyá y ab la *seba* de fer versos já Sant Boy el portarán!

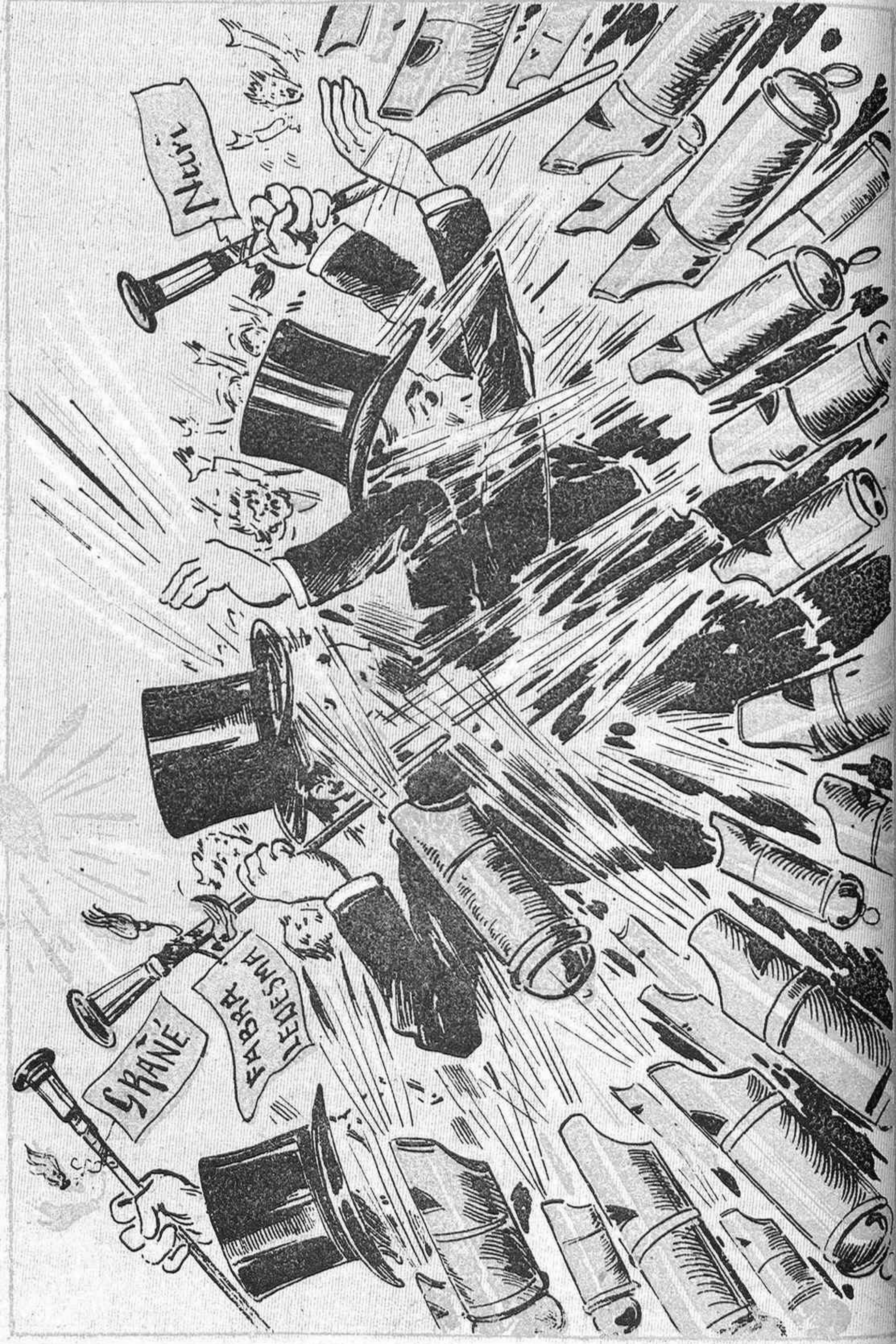
Qui sigui apte, en bon' hora, qu' escrigui... lluny de 'l treball, son aixó questions privadas que poch ens han d' importar. ¡Guerra donchs als mals poetas! Guerra á eixa plaga imperant, pesadilla de la prempsa, robadora del descans Y si entre tots, logrérem tórceer el perill aquí apuntat, vos felicita desd' ara vostre ami eh

Un Industrial.

Per la copia

SANCH DE CARGOL.

gran ocació 's va promoure á dintre 'l Saló de Cent.

Ja las festas son passadas, no hi han firas ni turrons; ja las tribus dels aschamis no hi ensenyan els meions.

TEATROS

PRINCIPAL

Dilluns passat dongué la funció de despedida la companyia del Sr. Sanchez de León, que al contar son resultat creyém haurá vist que ha sigut bastant negatiu debent culpase á éll tant sols, ja que en lo cartell hi figuravan diariament escassas novetats.

Pera dissapte está anunciada la reapertura ab una escullida companyia còmich dramática que dirigida per lo primer actor Sr. Salvat ne forman part las conegudas actrius germanas Blanca y los Srs. Diaz y Dominguez

Sabém que lo propòsit del Sr. Salvat, es procurar conjunts acabats en las obras y una complerta variació; per lo que obran ja en son poder un bon número de novas, además de las que s' estrenin en los teatros de Madrid.

LICEO

Conforme prometé lo Sr. Bernis en los cartells de la inauguració de temporada, s' ha estrenat la ópera en un prolech y tres actes *I Pirenei*, lletra del malograt autor catalá Sr. Balaguer ab música del mtre. Pedrell.

La importancia que dit estreno representava se ve-jé confirmada ab la numerosa y escullida concurrencia que assistí en la nit del estreno, en la que figurava lo més selecte que conta en Barcelona en tots sos rams.

Poch faltá pera que los desitjos de la Empresa y també del eminent mtre. Goula, que ha posat la ópera ab sa maestria peculiar y fent un verdader *tour de force*, no fracassessin per complert, ja que 48 horas avans del estreno lo tenor Sr. Grani se posá malalt y retorná sa *particella* posant en verdader compromís á autor, empresa y director. Sort hi ha hagué á que lo conegut tenor Sr. Escursell ab una voluntat extraordinaria se'n encarregá precipitadament y l' estreno pogué tenir lloch conforme s' habia anunciat.

Lo sacrifici fet per lo Sr. Escursell, creyém que l' han de tenir en compte los Srs. Bernis, Pedrell y Goula respectivament.

Lo treball del Sr. Pedrell, en *I Pirenei*, á nostre veurer se ressent de haberse enamerat d' un llibre, tant poétich com se vulga, pero que no es teatral, y la falta d' acció que hi ha en la obra, fa que las escenas se fassin pesadas.

Que lo Sr. Pedrell era un mestre. ab tota la extensió de la paraula, ho sabiam y si algú ho duptava, ab la rica y sabia instrumentació que hi ha en *I Pirenei* se'n podrà convence; pero repetím, hi ha falta d' acció y además lo ser cada acte de una época distinta, fa en lo mestre un treball molt mes extraordinari y á l' espectador no'l pot interessá de cap manera.

No volém dir que *I Pirenei* no agradés. molt al contrari, puig s' escoltá ab verdader regositj lo prólech y al final del mateix hi hagué un desbordament d' entusiasme, fins á ferse repertir, distinció que 's refermá en la famosa cansó que en lo tercer acte canta la senyoreta Grassot, triple debutant y que feu gala de una veu tan rica y d' una escola de cant tant notable que no li augurém un brillant porvenir, sino que ja está en possessió d' ell. Poca cosa hem sentit millor cantat que dita ária, tal com ho feu la Sta. Grassot.

Nostra enhorabona á tan notable artista, aixís com á son mestre lo Sr. Goula.

També mereix la distinció nostra, la Sra. Parsi Petinella que en lo transcurs de la ópera estigué á una altura imponderable, majorment si 's considera que ella sosté una gran part de la obra.

Los demás artistas no descompongueren sos *roles* respectius, contribuhint al bon conjunt, ja que sols conjunt necessita la obra de Pedrell, per estar desprovista de pessas de llhiment.

Al final dels actes foren ovacionats lo mtre Pedrell aixís com també lo mtre. Goula que una vegada més ha acreditat sa fama.

Es de esperar que en las representacions que 's donguin de *I Pirenei* lo públich anirá comprenent més lo treball de mestre del Sr. Pedrell, á fi de que aquesta ópera quedi de repertori y ella sigui la que aixequi lo nom de la música espanyola.

ROMEA

L' aixerit escriptor Sr. Fuentes, ja conta ab altra aplaudida obra en son repertori.

Aquesta es *Los marquesos de Guayaba* que sigué molt aplaudida en la nit del divendres passat que tingué lloch son estreno.

Dita obra que ja coneixiam per habémosla donada á coneixer la Sra. Mariani en lo teatro de Novetats, si no recordém mal ab lo titul de *Felicita coniugale* es un *vaudeville* original de Valebregue y com ja es sabut. en aquet género teatral es inútil buscarhi la verossimilitut. L' objecte primordial es fer riure y distreurer al espectador y aixó tant en Valebregue en l' original com en Fuentes ab l' arreglo, ho logran ab excés, per lo que cumploixen son propòsit.

Molt ha contribuít al bon exit lograt. la execució acertada que hi han donat tots los artistas, distingintse las Sras. Clemente y Baró (que dit sia *inter nos* hi están molt encantadoras) la Sra. Monner y los senyors Goula, Capdevila y Fuentes

NOVETATS

Continúa representantse á diari lo melodrama *La herencia del niño Dios* no habent menguat son exit de desde lo dia del estreno, ab tot y contar avuy 21 representació consecutivas.

La Empresa agrahida al bon éxit que ha lograt dita obra, ha concedit la representació d' avuy pera benefici de sos autors Srs. Jover y Valentí, no duptant que hi assistirá numerosa concurrencia pera tributalsi una ovació.

Sabém que está en estudi *El hombre del organillo* melodrama del Sr. Pous, del que n' ténim molts bons informes.

CATALUNYA (Eldorado)

El portfolio y *Raul y Elena* ó sigan las dugas obras del dia de Ignocents, han seguit representantse, lo que proba que lo públich encara veu ditas obras ab agrado.

Pera demá s' anuncia l' estreno de *La macarena* original dels Srs. Alonso y Lopez del Toro.

TIVOLI

CIRCO EQUESTRE

Varios debuts hi han hagut en la passada setmana, sent los mes notables los de Mlle. Bacaronow, ab sa collecció de gossos amaestrats que si be no executa cap novetat en son treball, sab presentarse ab extraordinaria elegancia que logra cautivar al públich.

L' equilibrista Ch. Lantini es una verdadera notabilitat en son género per lo que s' admira sa destresa sent sumament aplaudit, com també Mlle Caswell y Mr. Arnold en sos difícils salts sobre varias botas.

Continuan sent sumament aplaudits los ja famosos gimnastas Rigoletto, la familia Briatore, Mr. Luigi ab son caball musical y los clowns Carpi y Brossa.

UN COMICH RETIRAT.

LA TOMASA
 AGTUALITATS

Carreter, enganxa y tira
 que la huelga s' ha guanyat.
 Carreter ¡péti la tralla!
 y altre cop á treballar.

ELS PARROQUIANS DEL LAMPISTA

—¿Y el llum?

—¿Y la nansa nova?

—¿Y aquell cul á la galleda?...

—¿Qu' hem de fer?

¿— Quan estarà?

—¡¡Quan s' hagi acabat la huelga!!

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

LA TOMASA
CUPÓ PRIMA N.º 18 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la sarsuela en un acte y en vers

Setze jutjes

original de D. MANEL ANGELON

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt días ó avans si s' agotan
els exemplars.

EPÍGRAMAS

—¿Me permets una pregunta,
Margarida?

—No senyó.

—¡Ay, ay! ¿perqué 'm dius que nó?..

—Perque ja l' hi veig la punta.

A un joch que 's diu la «Xarranca»
jugava lo noy d' en Guatlla,
mes, en Pahuet sempre 'l tanca
ó li pega ab una branca,
perque sovint toca ratlla.

ABELARDO COMA.

Campanadas

En la secció de subastas d' un periódich, vaig llegir l'
altre dia una nota curiosa.Lo dia 15 d' aquest mes s' encantaran en lo jutjat del
districte de la Audiencia de Madrit «varias obras escritas
por don Enrique Pérez Escrich que han sido tasadas en
33 500 pesetas»Moltas pessetas me semblan per un autor com en Pérez E-
srich y en Fernández y González 's feyan barba d' or.Era en algún temps que 'ls novelistas com en Pérez E-
srich y en Fernández y González 's feyan barba d' or.¡33 500 pessetas!... Ja 'ls asseguro que no hi concorrerà
en Maucci que dona vint duros per una novela y sembla
pe 'ls seus crits y exclamacions que li arrenquin, no un
caixal, sino tota la dentadura.Si els editors de la casta de 'n Maucci concorren á la
subasta, els curials no treuran ni pera 'l paper sellat.Y cuidado qu' explotar als curials, ja es tot quant se
pot dir.Havém rebut el nou setmanari ilustrat qu' ab lo titul de
«Cu-cut» ha comensat á surtir en nostra capital.Al saludar al nou company, —perque no duptém que
tindrém en ell un bon company en bastants punts de vista
encare que dissentim en altres— establim gustosos el
cambi.

¡Molts anys de vida!

*

Un periódich d' oposició deya fa pochs dias parlant de la
falta de noticias de interés, que 'l pais no perdria res enca-
ra que deixés de publicarse la premsa gubernamental.

¡Quina gracia!... ¿La gubernamental no més?

Y l' altra, afegim nosaltres.

*

Llegeixo en un periódich, que 'l numerós contingent de
curts de vista que hi ha á Alemania 's deu principalment
á la lectura de 'ls diaris d' aquell pais, estampats ab ca-
racters gòtics.Vet' aqui una cosa que no havia reflexionat may... La
influencia de 'ls periódichs en la salut del públich.Ara m' esplico, la insensatés, la mena de miopia inte-
lectual que pateix el públich d' aquí.Vé de la lectura de las *Publicitats*, *Noticieros* y demés
periódichs de gran circulació.Els tipos alemanys serán dolents per la vista, pero cui-
dado que las Xirigotas de la *Publi* y 'ls sueltos del *Ciero*!
¡Pobre del cervell que s' hi arrisca! Al cap d' un mes ni
'ls melóns de la Riba!

*

L' altre dia li pegá á un yankée resident á Madrit y qu'
arrossegava una mona colosal, la rauxa d' apedregar á la
gent ab monedas de plata y or.Impossible descriure l' espectacle que va desenvoluparse
entorn del nort-america en questió.R' voleóns, tombarellas, cops de puny y altras caricias
que 'ls transeunts 's prodigavan anant á l' aranya estira
cabells detrás de las monedasFins ab aixó son més simpátichs 'ls curdas estrangers
que 'ls nacionals. Aquells vessan l' alegria, las riallas, el
benestar, quan se permeten'l luxu d' expansionarse.¿ qui ho preném per la tremenda y las monas son per lo
regular rabiosas de mena.El noranta per cent, acaban ab una exposició de tripas
al sol, executada ab la trágica inconsciencia de las bestias
furiosas.

*

Segons els vigents presupostos, lo cos de vigilancia y
seguritat de Madrit 's compondrá durant l' exercici co-
rrent de 1,500 homes, ab un gasto aproximat d' uns dos
millóns de pessetas.Barcelona, ab una població major que Madrit, té dedi-
cats á vigilancia y seguritat uns 250 homes escassos, ó sig^a,
una sexta part encara no, del contingent madrileny.Y luego vagin dient 'ls politichs qu' á las provincias
'ns queixém per vici.Casi 's pot dir que té més polissonts Madrit sol, que tota
Espanya plegada.No es qu' envejém tan luxu de vigilancia sino que 's
planyém del gasto qu' hém de pagar entre tots.¡Els polissonts ray! per lo que serveixen, ni may que n
hi haguessin.

*

Está vist qu' á Espanya no sols no hi ha cap partit polítich honrat, sino que no pot havern'hi.

Fa dos anys, ab molt só de bombo y platerets, va fundarse la Unió Nacional, el partit de las Cambras de comers, l'agrupació de la massa neutra que, cansada de polítichs, anava á escombrar'ho tot.

Donchs bé; la Unió Nacional en dos anys no ha fet rés absolutament

Aixís y tot 's conservava honrada, encara que impotent; mes ara resulta que ni aixó.

Lo farúm de la olla del pressupost ha temptat als unionistas y ja 's diu que la plana major de la Unió Nacional ab l'Alba, un de 'ls *leaders*, al seu fronté, ingressará en lo partit fussionista al dols reclám de las cassolas del beco Sagasta.

Y aném engendrant partits
y alimentant ilussións
que en comptes d' homes caps d' ala,
'ns surtirán carbassóns.

El menut de 'ls Cassertas sembla que no vol fer gaire bondat.

En quaranta dias ha cambiat ja cinch didas y al últim els metjes veyent que cap llet li probava, han apelat al biberón.

¡Oh magnánima y sabia naturalesa! Devant de tas lleys no hi valen las gerarquias ni las vanitats humanas.

¡A quants mamóns infelisos —pero que maman de gust en lo mugró matern— no envejaria ara, si pensés, l' infant de 'ls Cassertas!

Ell, que temps á venir —si viu— será poderós y viurá ben peixat, ¡com envejaria ara á sos vassalls futurs que cubreixen sas carns sonrosadas ab un tros de bolquer apedassat pero que en cambi xuman á son pler l' ópima mameilla materna!

¡Magnánima y sabia naturalesa, 'ls pobres te benehim!
Amén.

Lo que han dut els Reys

M' han contat secretament
els tres Reys del Orient
que han dut á la Casa Gran
lo que are aqui llegirán:

Un caball dels de batalla
per' fer guerra á la *cinalla*
que, de temps inmemorial,
son anos d' aquell casal;
estisoras de gitanos
per' esquilar á aquells *manos*;
y, ademés, estisoretas
per' tallálshi las urpetas;
una navaja model
per' afaytá 'ls á repel;
uns espolsa-regidors,
(que son bons espolsadors
tant per' espolsar poltronas,
com per' *expulsar* personas);
un pot de sal (1) ó un parell
per poguer treure 'l rovell
de la Caixa del Comú
que no pot tancar ningú
per estar d' óxit cobertas
las sévas tancas... obertas;

altre pot de sal (2) també
per poguer purgarse bé
'ls que fan del Consistori
un menjadó ó rectori;
y ampollas de sal (3) en gran
per desinfectá al intant
aquell *Sidó* tant *decent*
convertit en *numbru 100*.

Ab tot aixó que han portat
'ls tres Reys á la Ciutat,
crech que farán taula rasa
de las lleys (4) d' aquella casa
'ls regidors grans y xichs
que han reventat als cacichs
y 'ns donarán proba y mostra
de que la Plassa (5) es ben nostra.

- (1) *de graellas.*
- (2) *de Madrid.*
- (3) *fumant.*
- (4) *del embut.*
- (5) *de Sant Jaume.*

PEPET DEL CARRIL.

SECCIO TELEGRAFICA

CASA GRAN, 7.—A l' hora de la ensarronada. Per ara filém bé. Per evitar qu' 'ls tinents arcaldes fusionistas presideixin las comissions permanents, n' hém creat una de «Central» que constituheix una verdadera engallinada. Ni en Eabra, ni el *Barberillo* ni en Nuri, entrarán en Consums, Mercats y altres assumptos llé-pols. En la Comissió Central poden entretenirse en projectar calсотets per evitar las indecencias de 'ls pardals de la Rambla y altras *importantissimas* milloras. Per ara aixó marxa. Després ja veurém.

PELLA Y AVILA.

CASA GRAN, 7.—A l' hora de la barra Jo habia promés parlar en catalá perque soch tarragoní. Jo habia promés presentarme al Consistori com un bon fill de Catalunya encara que anti-catalanista. Me 'n desfaig; he parlat en *quinyones*, á tall de municipal, perqué 'l catalá no més 'l necessito per *entendrem* ab en Nuri. Al Consistori no hi cab més que la *armoniosa llengua de Cervantes*, com á l' Edén no més hi cab el francés

MIR Y MIRÓ.

A CAL' ORIENT, 6.—Ab aquesta van cinch didas. 'Ls metjes dihuen que 'l biberón aniria be, pero jo 'm resisteixo perqué 'l biberón ja 'l tenim tots al ministeri de Hisenda y no obstant el nano no creix. Si no fos tan lluny faria venir una vaca suissa legitima. Ja sé qui 'n té la culpa d' aixó, pero no puch dir'ho. Ja sé que la llet materna es la millor medicina per la quit-xalla pero ¡ay la mare! 'ls fadrins externs no tenen dret á piular devant la sogra.

CARLETS.

LITOGRAFIA BARCELONESA

SAN RAMÓN, 6.—BARCELONA

LO DE 'N WEYLER

—Arza, pimpollo; déjate querer y dame *pa* tabaco!...
—No *Gutierras*; el vostre ministre vindría á informarse secretament y jo no vull tenir res secret.

957